

Justis
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Jaarverslag *Landelijk Bureau Bibob*

2024

Voorwoord

Het LBB is een lerende organisatie waarin continue ontwikkeling en verbetering de norm is. Het LBB investeert in het kwaliteitssysteem van de afdeling en het verder borgen van het leren en ontwikkelen van medewerkers.

Daarnaast richt het LBB zich op de continue ontwikkeling en verbetering van producten. Zo is het in het Bibob-register nu mogelijk om ten aanzien van een overheidsopdracht een gevaarsconclusie te registreren zodat (andere) bestuursorganen ook van deze gevaarsconclusies kennis kunnen nemen. Ook zijn diverse aanpassingen gedaan in het Bibob-register om het gebruikersgemak te verhogen. In de voorlichtingstaak van het LBB is in 2023 geïnvesteerd door een structurele uitbreiding van de formatie. In 2024 is daarbij budget beschikbaar gesteld waarmee e-learnings zijn ontwikkeld, voorlichtingsvideo's, een serious game, twee trainingen over de Wet Bibob en over het (eigen) financieel onderzoek, factsheets en ander voorlichtingsmateriaal. Hiermee sluit het LBB steeds beter aan op de behoefte van bestuursorganen aan voorlichting over specifieke onderwerpen. De Bibob-adviezen en het onderzoek dat hieraan vooraf gaat, worden altijd doorontwikkeld aan de hand van jurisprudentie en de aanbevelingen van de onafhankelijke kwaliteitscommissie, die de kwaliteit van de adviezen beoordeelt. In 2024 zijn er ook andere aanpassingen geweest, onder andere vanwege de invoering van de Omgevingswet, die consequenties had voor de toepassing van de wet Bibob bij milieu-en omgevingsvergunningen.

Het LBB beweegt als organisatie mee met de ontwikkelingen in het werkveld en in de maatschappij. Alleen zo kan het LBB blijven bevorderen dat bestuursorganen en rechtspersonen met een overheidstaak de eigen integriteit beschermen wanneer het risico bestaat dat onder andere beschikkingen worden misbruikt voor criminele doeleinden. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is een voorbeeld van een grote ontwikkeling voor de

maatschappij en dus ook voor het LBB in 2024. In het werkveld zien we daarnaast een toename van de toepassing van de Wet Bibob bij zogenaamde open-house constructies in het zorgdomein. Voor het eerst sinds jaren zien we een lichte stijging in het aantal adviesaanvragen bij subsidies en overheidsopdrachten (anders dan in de zorg). Maar ook de initiële afname van het totale aantal adviesaanvragen dat we in 2022 zagen bij het LBB en de onverwachte lichte groei hiervan in 2024 (zie hoofdstuk 1) maakt dat het LBB niet alleen relevant moet blijven, maar ook wendbaar en toekomstbestendig.

Iep Visser

Directeur Landelijk Bureau Bibob / Algemeen directeur Justis

Inhoud

Inleiding 4

Bibob in het kort 4

Leeswijzer 5

1 Adviezen 6

1.1 Adviezen 7

1.2 Ontwikkelingen en verbeteringen in adviezen 9

1.3 Evaluatie door bestuursorganen 9

2 Voorlichting 10

2.1 Lenteschool 11

2.2 Cursussen & presentaties 11

2.3 Ondersteuning tijdens het Bibob-traject 11

2.4 Nieuwe formulieren 11

2.5 Nieuwe visie op voorlichting 12

2.6 Helpdesk 12

2.7 Nieuwsbrieven 12

3 Relatiebeheer 13

3.1 Professionaliseringsslag 14

3.2 Roadshow LBB relatiebeheer 14

3.3 Het OM en de 'OM-tip' 14

4 Het Bibob-register 15

4.1 Bestuursorganen 16

4.2 Informatieverzoeken en gebruikersaccounts 16

4.3 Gevaarsconclusies en melding terugtrekkingen 17

4.4 Doorontwikkeling van Bibob-register 17

5 Jurisprudentie 18

5.1 Uitspraak 19

5.2 Gevolgen LBB 19

6 Kwaliteitscommissie 20

Inleiding

Bibob in het kort

Met de Wet Bibob kunnen bestuursorganen¹ de achtergrond van een (rechts)-persoon onderzoeken voor een vergunning- en subsidieverlening, bij het aangaan van een vastgoedtransactie of bij het gunnen van een overheidsopdracht. Als een ernstig gevaar bestaat dat de aanvrager of zijn zakelijke omgeving crimineel verkregen vermogen gebruikt of strafbare feiten pleegt in het licht van zijn bedrijfsvoering, kan het betreffende bestuursorgaan weigeren om met hem in zee te gaan. Zo wordt voorkomen dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt de bonafide ondernemer beschermd tegen oneerlijke concurrentie. Ook wordt de Wet Bibob vaak ingezet als instrument in de brede aanpak tegen ondermijning.

Om tot een zorgvuldig besluit te komen, kunnen bestuursorganen na het eigen Bibob-onderzoek het LBB verzoeken onderzoek te verrichten. Het LBB raadpleegt bij dat onderzoek een groot aantal andere open en gesloten informatiebronnen over de aanvrager en zijn zakelijke omgeving en komt uiteindelijk tot een conclusie over de mate van gevaar als bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob. Het LBB brengt vervolgens advies uit aan het bestuursorgaan over deze mate van gevaar.

Het LBB is onderdeel van Justis, de screeningsautoriteit van het ministerie van Justitie en Veiligheid die onder meer verantwoordelijk is voor het afgeven van de Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) en het toezicht op rechtspersonen. Justis is gecertificeerd volgens de ISO 9001 normering, de internationale norm voor kwaliteitsmanagementsystemen.

¹ De Wet Bibob maakt onderscheid tussen bestuursorganen en rechtspersonen met een overheidstaak. Ten behoeve van de leesbaarheid wordt in alle gevallen gesproken van bestuursorganen.

Leeswijzer

Met dit jaarverslag legt het LBB verantwoording af over de activiteiten in het jaar 2024. Het LBB voldoet hiermee aan de wettelijke verplichting van artikel 24 van de Wet Bibob, waarbij de minister van Justitie en Veiligheid jaarlijks aan beide kamers der Staten-Generaal een openbaar verslag uitbrengt van de wijze waarop het LBB zijn taken in het afgelopen kalenderjaar heeft verricht.

In hoofdstuk 1 wordt de adviestaak van het LBB toegelicht. In dit hoofdstuk komt onder andere het aantal aangevraagde en uitgebrachte adviezen aan bod. Ook wordt ingegaan op de doorlooptijden van de verrichte onderzoeken en een aantal inhoudelijke ontwikkelingen. Hoofdstuk 2 gaat over de tweede wettelijke taak van het LBB; voorlichting. Dit hoofdstuk gaat onder meer in op de voorlichtingsactiviteiten die in 2024 zijn georganiseerd. Hoofdstuk 3 gaat over het nieuw ingerichte relatiebeheer van het LBB. Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de (door)ontwikkeling van het Bibob-register. In hoofdstuk 5 wordt aandacht besteed aan voor het LBB van belang zijnde jurisprudentie. Tot slot gaat hoofdstuk 6 over de kwaliteitscontrole door de onafhankelijke kwaliteitscommissie.

1

Adviezen

Bestuursorganen kunnen het LBB vragen onderzoek te doen en een advies te verlenen over de vraag of er een risico is op crimineel misbruik. Het LBB voert een Bibob-onderzoek uit en raadpleegt daarbij onder meer verschillende gesloten registers waar bestuursorganen zelf geen toegang toe hebben. Het LBB doet in de Bibob-onderzoeken een uitspraak (advies) over de mate van gevaar op crimineel misbruik. Op basis

van dit advies neemt het bestuursorgaan een beslissing. Na de verstrekking van een regulier advies aan bestuursorganen kunnen zij om een aanvullend advies vragen bij het LBB. Bijvoorbeeld in het geval het bestuursorgaan na een gevoerde zienswijzeprocedure nieuwe informatie heeft en aan de hand daarvan meer duidelijkheid nodig is om een beslissing te nemen.

1.1 Adviezen

Adviesaanvragen

In 2024 heeft het LBB in totaal 265 adviesaanvragen ontvangen. Het merendeel daarvan (237) betrof reguliere adviesaanvragen. De overige aanvragen (28) waren aanvullende adviezen. Dit zijn adviezen in procedures waarover al eerder is geadviseerd. Het onderstaande overzicht geeft het aantal adviesverzoeken over de maanden in 2024 weer:

Ten opzichte van 2023 is het aantal ontvangen adviesaanvragen in 2024 met 10 adviesaanvragen gestegen, van 255 naar 265.

Het WODC is in 2024 gestart met een evaluatie van de wijzigingen van de Wet Bibob sinds 2020. Daarbij wordt ook onderzoek gedaan naar mogelijke oorzaken van de daling in adviesaanvragen bij het LBB in 2022 en 2023. De uitkomsten van dit onderzoek zijn in de loop van 2025 te verwachten.

Het grootste deel van de adviesaanvragen in 2024 is afkomstig van gemeenten. Hieronder is weergegeven welke bestuursorganen de meeste adviezen hebben aangevraagd:

Gemeenten	Aantal ontvangen adviesaanvragen
OZJT/Samen14 ²	13
Gemeente Rotterdam	13
Gemeente Nijmegen	11
Gemeente Utrecht	9
Gemeente Eindhoven	8

2 OZJT/Samen14 is de samenwerking tussen de veertien Twentse gemeenten op het gebied van jeugdhulp en Wmo-zorg.

Uitgebrachte adviezen

In 2024 bracht het LBB 223 adviezen uit³. 200 daarvan waren reguliere adviezen en 23 daarvan waren aanvullende adviezen. Het aantal uitgebrachte adviezen is in het onderstaande overzicht per maand weergegeven:

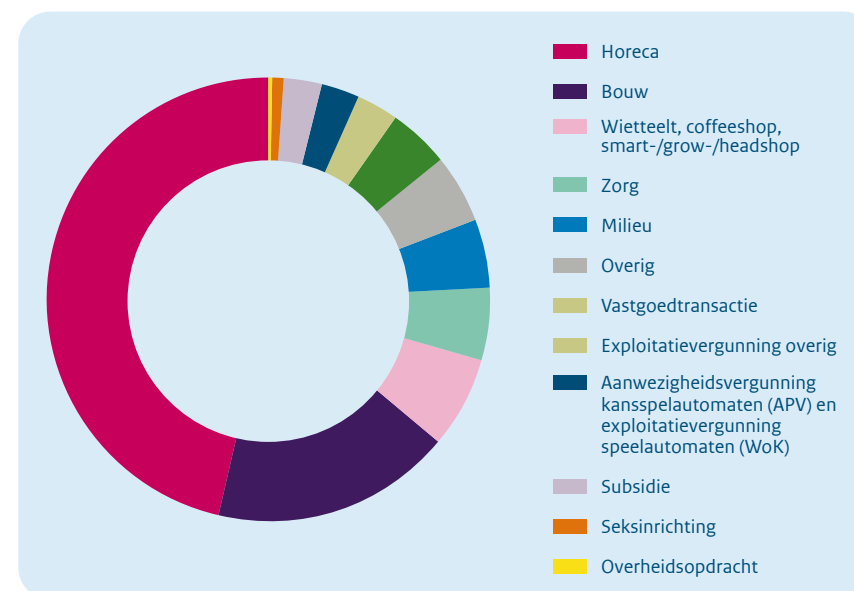
³ Het aantal verstrekte reguliere adviezen in 2024 ligt lager dan het aantal ontvangen reguliere adviesaanvragen in dat jaar. Reden hiervoor is dat in 2025 nog adviesaanvragen uit 2024 zijn of worden afgerond.

Doorlooptijden

In 2024 is 79,8% van de adviezen uitgebracht binnen de wettelijke adviestertermijn van twaalf weken. Dit is vergelijkbaar met 2023, toen werden 79,7% van de adviezen binnen de wettelijke adviestertermijn uitgebracht.

Adviezen per branche

De meeste adviezen gaan, net als voorgaande jaren, over de horecasector (103 adviezen). In 2024 zijn verder veel adviezen (39) uitgebracht over bouwvergunningen. Een verdeling van het aantal Bibob-adviezen per branche is in onderstaand overzicht weergegeven.

1.2 Ontwikkelingen en verbeteringen in adviezen

In 2024 heeft het LBB op inhoudelijk vlak diverse veranderingen doorgevoerd. Zo is een nieuwe werkwijze voor bewijsbeoordeling geïmplementeerd, waarbij het LBB in bepaalde gevallen sneller aansluit bij beslissingen van andere instanties zoals een bestuurlijke boete die is opgelegd door een bestuursorgaan. Het LBB maakt dan niet zelfstandig een afweging op basis van de feiten en omstandigheden maar gaat direct uit van de opgelegde straf. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan vaste jurisprudentie van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, waardoor de juridische houdbaarheid van de adviezen zal toenemen.

Ook is er gewerkt aan de voorbereiding en uitwerking van de gevolgen die de nieuwe Omgevingswet heeft in het kader van de Wet Bibob. Zo zijn onder meer interne werkinstructies hierop aangepast en is er voorlichtingsmateriaal ontwikkeld voor zowel intern als extern gebruik.

Net als voorgaande jaren heeft het LBB een aantal aanbevelingen van de kwaliteitscommissie gebruikt om de adviezen te verbeteren. Zo is de argumentatie in de adviezen verduidelijkt. Ook is een start gemaakt met een intern onderzoek naar wanneer een vermoedelijk gepleegd strafbaar feit voldoende aannemelijk is om ten grondslag gelegd te kunnen worden aan een gevaarsconclusie. Deze verbeteringen dragen bij aan de kwaliteit en de onderbouwing van de beoordelingen die het LBB maakt.

Ten slotte zijn in 2024 meerdere adviesaanvragen behandeld die zien op overheidsopdrachten met betrekking tot de inkoop van zorg (open-house constructies⁴) die sinds de wetwijziging van 1 oktober 2022 onder het bereik

⁴ Open House is een toelatingssysteem voor de levering van (zorg)voorzieningen op basis van een vooraf bekendgemaakte toelatingsprocedure. Bron: Open House als inkoopmethodiek | PIANOo - Expertisecentrum Aanbesteden.

van de Wet Bibob vallen. Via de behandeling van deze adviezen wordt binnen het LBB ervaring en kennis binnen dit thema opgebouwd.

1.3 Evaluatie door bestuursorganen

Het LBB verstuurt na het uitbrengen van een (aanvullend) advies een evaluatieformulier aan het bestuursorgaan dat het advies heeft ontvangen. Deze evaluatieformulieren worden gebruikt om de kwaliteit van de adviezen en de dienstverlening te verbeteren, om zo de toepasbaarheid van de adviezen te garanderen.

Bestuursorganen hebben over elf van de in 2024 uitgebrachte (aanvullende) adviezen een evaluatieformulier ingevuld. Dat heeft de volgende gemiddelde cijfers op een schaal van 1-10 opgeleverd. Ondanks dat de cijfers voor 2024 vanwege het lage aantal ingevulde evaluatieformulieren, een onvoldoende representatief beeld verschaffen, is er toch voor gekozen om de cijfers te noemen. Om een vergelijk te kunnen maken met voorgaande jaren.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Doorlooptijd	7,5	8	7,5	6,4	7,7	7,8
Leesbaarheid	8,5	8	8,5	8,1	8,2	7,6
Volledigheid	8	7,5	7,5	8	8,1	6,9
Communicatie	8	8,5	9	8	8,2	8,8

In 2024 is het evaluatieformulier herijkt en verder gedigitaliseerd. Hiermee hoopt het LBB het responspercentage te verbeteren. Ook hoopt het LBB meer specifieke feedback op de uitgebrachte adviezen te kunnen ontvangen. Het nieuwe, online evaluatieformulier wordt begin 2025 in gebruik genomen.

2

Voorlichting

Vanuit de tweede wettelijke taak begeleidt het LBB bestuursorganen bij de toepassing van de Wet Bibob. Op meerdere manieren probeert het LBB zo veel mogelijk kennis met bestuursorganen te delen over de toepassing en reikwijdte van de Wet Bibob. Hieronder leest u meer over de diverse voorlichtingsactiviteiten van het LBB.

2.1 Lenteschool

Het LBB organiseerde in mei 2024 een Bibob Lenteschool in de Mauritskazerne in Ede. Tijdens de verschillende workshops werd aandacht geschonken aan diverse thema's, waaronder actualiteiten, Bibob-jurisprudentie, vastgoedtransacties, financieel onderzoek, de Wet Bibob en zorg en de Omgevingswet. Het LBB werkte daarbij samen met externe partners, zoals de gemeente Nijmegen en de Taskforce RIEC Brabant-Zeeland. Tijdens deze editie namen honderden professionals uit het hele land deel aan verschillende workshops.

2.2 Cursussen & presentaties

Het LBB verzorgde ook in 2024 voor doelgroepen variërend van ambtenaren tot bestuurders landelijk cursussen en presentaties over diverse thema's binnen het Bibob-vakgebied. Het doel van deze trainingen en cursussen is om bestuursorganen beter uit te rusten voor de toepassing van de Wet Bibob. Vanuit de nieuwe visie op voorlichting (zie verder onder 2.5) zijn eind 2024 de eerste trainingen gegeven (zie ook paragraaf 2.5). Daarnaast verzorgde het LBB presentaties en workshops, onder meer tijdens het Landelijk Bibob Congres. Ook verzorgde het LBB een presentatie aan de Directie Integriteitsbeoordeling voor Openbare Besturen (DIOB), een equivalent van het LBB in België die in 2024 is opgericht. Vanuit overheidsinstanties blijft er een grote vraag bestaan naar verschillende Bibob-cursussen en andere vormen van voorlichting die het LBB aanbiedt.

2.3 Ondersteuning tijdens het Bibob-traject

Waar nodig bood het LBB in 2024 ondersteuning bij concrete adviesaanvragen, zonder daarbij in het onderzoek of het besluit van het bestuursorgaan te treden. Wanneer een bestuursorgaan voor het eerst of na langere tijd een adviesaanvraag indient, vindt over het algemeen een intakegesprek plaats. Soortgelijke gesprekken vinden ook plaats wanneer het onderzoek op voorhand (juridisch) complex lijkt te zijn. Tijdens deze gesprekken bespreekt het LBB onder meer het eigen onderzoek van het bestuursorgaan, de reikwijdte van het onderzoek van het LBB en de wijze van onderzoeken. Ook wordt uitleg gegeven over het traject dat een bestuursorgaan doorloopt na ontvangst van het Bibob-advies, zoals bijvoorbeeld over de vergewis- en geheimhoudingsplicht.

2.4 Nieuwe formulieren

Op 1 februari 2024 trad de Regeling Bibob-formulieren 2024 in werking. Deze nieuwe ministeriële regeling betekende een nieuw Bibob-vragenformulier en een nieuw Formulier Bevindingen Eigen Onderzoek. Na de inwerkingtreding heeft het LBB de wijzigingen vanuit deze nieuwe regeling verwerkt, met als resultaat nieuwe standaardmodellen van deze formulieren. Deze standaardformulieren zijn vervolgens in een digitaal toegankelijk format op onze website geplaatst, beschikbaar voor iedereen.

2.5 Nieuwe visie op voorlichting

In 2023 is een verkenning naar de nieuwe visie op de voorlichtingstaak gedaan⁵. In 2024 is hier verdere uitvoering aan gegeven. De visie op voorlichting gaat over de ontwikkeling van een uitgebreider voorlichtingsaanbod op verschillende Bibob-thema's, voor zowel beginnende Bibob-medewerkers als voor meer gevorderde Bibob-medewerkers. In samenwerking met verschillende RIEC's zijn in 2024 twee gezamenlijke trainingen 'basis Wet Bibob' en 'de Wet Bibob en het (eigen) financieel onderzoek' ontwikkeld. Naast deze trainingen zijn er door het LBB een e-learning en meerdere (animatie)video's ontwikkeld. Deze zullen naar verwachting in 2025 publiek toegankelijk zijn.

In 2025 wordt verder uitvoering gegeven aan deze nieuwe visie, met als doel om de kwaliteit en reikwijdte van de voorlichting en daarmee het algehele kennisniveau over de Wet Bibob bij bestuursorganen te vergroten en te waarborgen. De twee genoemde trainingen worden met verschillende RIEC's in 2025 meerdere keren per jaar in verschillende regio's aangeboden. Zo wordt het voor de bestuursorganen gemakkelijker en laagdrempeliger om voorlichting over de Wet Bibob bij te wonen. Het LBB zal samen met haar partners aan een platform werken waarin deze voorlichtingsactiviteiten in het land overzichtelijk staan weergegeven en waar bestuursorganen zich kunnen inschrijven voor trainingen.

2.6 Helpdesk

Op de website van Justis is veel informatie te vinden over de Wet Bibob en de daaraan gerelateerde onderwerpen. In 2024 is op de website een factsheet over de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de gevolgen voor de toepassing van de Wet Bibob toegevoegd. Daarnaast beantwoordt het LBB – in het kader van de helpdeskfunctie – dagelijks meerdere inhoudelijke vragen via de telefoon, Webex en e-mail. Een veelgestelde vraag is of een bepaalde situatie geschikt is voor toepassing van de Wet Bibob en of een aanvraag van een Bibob-advies bij het LBB aan te raden is.

2.7 Nieuwsbrieven

Het LBB brengt met enige regelmaat een nieuwsbrief uit voor bestuursorganen en andere belanghebbenden met informatie over de activiteiten en over ontwikkelingen op het gebied van de Wet Bibob. Zo schenkt het LBB hierin aandacht aan uitspraken van de Rechtbanken en de Raad van State over Bibob-zaken en deelt het LBB kennis en expertise over de wet en wets-ontwikkelingen. De nieuwsbrief telde in 2024 ruim 1.000 abonnees. Bent u werkzaam bij een overheidsinstelling en geïnteresseerd in de nieuwsbrieven en/of wilt u zich hier ook op abonneren, neemt u dan contact op met de helpdesk van het LBB via telefoonnummer +31 88-998 22 50 of per e-mail via bibob@justis.nl.

⁵ Zie paragraaf 2.5 van het jaarverslag uit 2023.

3

Relatiebeheer

Voor de kwaliteit en doorlooptijd van de adviezen is het LBB afhankelijk van een tijdig en goede levering van informatie door ketenpartners, zoals het Openbaar Ministerie (OM) en de politie. Het onderhouden van een goede relatie met deze partners is daarom van groot belang.

3.1 Professionaliseringsslag

In 2024 is een begin gemaakt met het professionaliseren en verankeren van relatiebeheer binnen het LBB. Hiervoor heeft het LBB in 2024 twee fulltime relatiebeheerders aangesteld. Het onderhouden van de relatie met informatieleveranciers was voorheen belegd bij diverse onderzoekers van het LBB, waardoor het relatiebeheer een gefragmenteerd en niet altijd gestructureerd karakter had. Een aantal informatieleveranciers reageert soms niet of niet tijdig, terwijl dit een wettelijke verplichting is. Het ontbreken van informatie komt de kwaliteit van de advisering van het LBB niet ten goede. Met de professionaliseringsslag en de extra aandacht voor het relatiebeheer heeft het LBB beoogd om de informatievoorziening te verbeteren. Daarnaast is door het uitdragen van de missie van het LBB en het benadrukken van het belang van de rol van de ketenpartners daarin de samenwerking met deze partijen al merkbaar verbeterd.

3.2 Roadshow LBB relatiebeheer

Ter kennismaking hebben de twee relatiebeheerders in 2024 bezoeken afgelegd aan het OM en de politie. Voor alle arrondissementsparketten van het OM is een presentatie verzorgd en vond aansluitend een gesprek plaats waarin ervaring en signalen werden uitgewisseld tussen het OM en LBB. Ook de regionale eenheden van de politie zijn bezocht en hebben een presentatie over de Wet Bibob en het werk van het LBB gekregen. Bij deze bezoeken is onder meer afgestemd op welke manier informatievoorziening gestroomlijnd kan worden, welke waarborgen het LBB biedt bij het beschermen van de veiligheid van gedeelde gegevens en hoe de samenwerking op diverse vlakken verbeterd kan worden.

Ook aan andere informatieleveranciers, zoals de Nederlandse Voedsel en- Warenautoriteit (NVWA), de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) en de Belastingdienst zijn soortgelijke bezoeken gebracht in 2024. Voor het verder verankeren van het relatiemanagement is een jaarlijkse agenda opgesteld waarin periodieke bezoeken en onderhouden met de diverse wettelijke vastgestelde informatieleveranciers zijn opgenomen.

3.3 Het OM en de ‘OM-tip’

Bij de bezoeken aan de arrondissementsparketten en ook bij verschillende gesprekken met het Landelijk en Functioneel Parket van het OM is de ‘OM-tip’ aan bod gekomen. Via deze tipfunctie ex artikel 26 Wet Bibob kan het OM een bestuursorgaan wijzen op de mogelijkheid om een bepaald (rechts-) persoon aan een Bibob-onderzoek te onderwerpen. Door bewustwording bij het OM en het beter bekend maken van deze mogelijkheid zien zowel het LBB als het OM kansen om deze tip-functie beter te benutten. Hiermee kan naast de strafrechtelijke aanpak ook via de bestuursrechtelijke route gekeken worden naar (gepleegde) strafbare feiten en mogelijk crimineel misbruik van overheidsbeschikkingen.

4

Het Bibob-register

Het Bibob-register is een online register waarin overheidsinstanties en het LBB gevaarsconclusies en meldingen van terugtrekkingen⁶ registreren. Het register is sinds oktober 2022 in gebruik en wordt door bestuursorganen benut om meer informatie te verkrijgen voorafgaande of gedurende een eigen Bibob-onderzoek. Met het register kunnen bestuursorganen bij het LBB navragen of eerder door het LBB of een ander bestuursorgaan een gevaar is gesignaleerd over de betrokkene of andere Bibob-relaties naar wie Bibob-onderzoek wordt gedaan. Vervolgens kunnen bestuursorganen bij het LBB of het andere bestuursorgaan over de geregistreerde gevaarsconclusie nadere informatie opvragen.

⁶ Meldingen van terugtrekkingen over de betrokkene uit de procedure nadat een eigen onderzoek is gestart of nadat advies is gevraagd aan het LBB (artikel 7a, lid 8 Wet Bibob).

4.1 Bestuursorganen

Bestuursorganen hebben zelf toegang tot het register om hierin hun eigen gevaarsconclusies en meldingen van terugtrekkingen uit een Bibob-procedure te registreren. Het is belangrijk dat bestuursorganen hun eigen registraties invoeren, zodat het Bibob-register gevuld raakt en de informatiedeling zoals bedoeld in artikel 11a van de Wet Bibob ten volle kan worden bewerkstelligd. Bestuursorganen zijn hier ook toe verplicht op grond van de Wet Bibob. Het LBB heeft in de communicatie naar bestuursorganen in 2024 wederom aandacht besteed aan deze verplichting, want het aantal geregistreerde gevaarsconclusies door bestuursorganen is nog aan de lage kant (zie ook paragraaf 4.3).

4.2 Informatieverzoeken en gebruikersaccounts

Het Bibob-register is inmiddels ruim twee jaar in gebruik en krijgt een steeds belangrijkere plek in het eigen Bibob-onderzoek van bestuursorganen. Dit is ook te zien in de cijfers van 2024. Zo is wederom het aantal gebruikers, maar vooral het aantal informatieverzoeken dat werd ingediend via het register flink toegenomen ten opzichte van 2023. In het jaar 2024 heeft het LBB in totaal 9.342 informatieverzoeken ontvangen via het Bibob-register. Hiervan heeft het LBB in 2024 9.210 verzoeken beantwoord. Een deel van de 132 verzoeken (verschil 9.342 en 9.210) die in 2024 niet zijn beantwoord, is door de aanvrager ingetrokken. Een ander deel was op 31 december 2024 nog niet in behandeling genomen. Van de binnengekomen informatieverzoeken werd in 2024 96,5% binnen twee dagen beantwoord.

In totaal hebben inmiddels meer dan 350⁷ verschillende bestuursorganen en organisaties met een overheidstaak toegang tot het register.

Bibob-register	1 januari 2024	31 december 2024
Aantal gebruikersaccounts	1.002	1.126
Aantal ingediende informatieverzoeken	6.389	15.731

⁷ In het jaarverslag van 2023 stond abusievelijk vermeld dat in dat jaar al meer dan 400 verschillende bestuursorganen en organisaties met een overheidstaak toegang hebben tot het register. Dit aantal was onjuist omdat er bestuursorganen en organisaties dubbel zijn geteld.

4.3 Gevaarsconclusies en melding terugtrekkingen

Het overzicht van het aantal in het Bibob-register geregistreerde gevaarsconclusies ziet er voor 2024 als volgt uit. Het betreft de registraties op 1 januari 2024 en op 31 december 2024.

Gevaarsconclusies door	1 januari 2024	31 december 2024
Landelijk Bureau Bibob	604	1.536
Bestuursorganen	76	129
Totaal aantal gevaarsconclusies	680	1.665

Een reden voor het lage aantal geregistreerde gevaarsconclusies door bestuursorganen kan zijn dat vrijwel alleen de grootste gemeenten de capaciteit en expertise hebben om eigen Bibob-onderzoeken te doen die geregistreerd kunnen worden.

In het Bibob-register blijven gevaarsconclusies vijf jaar geregistreerd, daarom heeft het LBB alle gevaarsconclusies tot vijf jaar terug met een inhaalslag geregistreerd in het register. Door deze inhaalslag is het aantal gevaarsconclusies in het register flink toegenomen. Bestuursorganen hebben deze inhaalslag zeer waarschijnlijk niet gedaan. Het is belangrijk dat bestuursorganen hun gevaarsconclusies (ook met terugwerkende kracht) registreren. Als het register meer gevuld wordt, kan het register bestuursorganen vaker van relevante informatie voorzien. Het Bibob-register ontwikkelt zich op deze manier tot een belangrijk onderdeel van de Bibob-procedure en daarmee in de waarborging van de integriteit van de overheid en in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit.

Bestuursorganen registreren niet alleen gevaarsconclusies, maar ook melding terugtrekkingen. In 2024 registreerden zij 62 melding terugtrekkingen, waardoor inmiddels in totaal 139 melding terugtrekkingen zijn geregistreerd sinds de ingebruikname van het register.

4.4 Doorontwikkeling van Bibob-register

Het register blijft zich door ontwikkelen en ook in 2024 zijn nieuwe functionaliteiten ingebouwd in het register. Zo is het zoeken in eigen registraties vergemakkelijkt en is binnen deze functionaliteit een directe link geplaatst naar het indienen van informatieverzoeken voor het bevragen van het landelijke register. In het uittreksel dat verstrekt wordt na het indienen van een verzoek is de opmaak en de leesbaarheid verbeterd. Verder is het nu mogelijk om ten aanzien van een overheidsopdracht een gevaarsconclusie op grond van artikel 9, tweede lid, onderdeel d van de Wet Bibob te registreren.

In 2024 is onderzoek uitgevoerd naar de huidige status van de digitale toegankelijkheid van het register. Door dit toegankelijkheidsonderzoek is duidelijk geworden op welke punten verbetering nodig is om het Bibob-register digitaal toegankelijk te maken. In 2025 worden stappen gemaakt om het register voor mensen met én zonder beperking digitaal toegankelijker te maken. Het LBB blijft zich in 2025 inzetten om het Bibob-register te verbeteren en verder te ontwikkelen.

5

Jurisprudentie

In 2024 zijn er weer veel uitspraken gedaan die betrekking hebben op Bibob-materie. Het LBB volgt de ontwikkelingen in de jurisprudentie en past waar nodig de werkwijze hierop aan. Ook betreft het LBB jurisprudentie in de voorlichting aan bestuursorganen. Hieronder volgt een gerechtelijke uitspraak die ziet op het eigen financieel onderzoek van bestuursorganen.

5.1 Uitspraak

De rechtbank Den Haag⁸ oordeelde op 8 oktober 2024 over het buiten behandeling stellen van aanvragen voor een omgevings- en woningvormingsvergunning in de gemeente Leiden. Volgens de gemeente (verweerder) zouden er stukken en gegevens omtrent de financiering ontbreken, welke door eiser ook niet middels beantwoording van aanvullende vragen zijn verstrekt. De gemeente verzocht om de gegevens teneinde deze als casus in anonieme vorm voor te leggen aan de belastingdienst om zo binnen het eigen onderzoek te concluderen tot het vermoeden van een strafbaar feit. Volgens eiser gaat verweerder hier aan de grenzen van het eigen onderzoek voorbij. De rechtbank is echter van oordeel dat verweerder om de gegevens mocht verzoeken: *“De rechtbank is van oordeel dat verweerder door het opvragen van deze aanvullende informatie de grenzen van het doen van eigen onderzoek niet heeft overschreden. Het opvragen van meer informatie naar aanleiding van tegenstrijdigheden die zijn vastgesteld op basis van de informatie die eiser zelf heeft verstrekt, is niet aan te merken als opsporing. Door de verstrekte informatie is bij verweerder het vermoeden ontstaan dat er een strafbaar feit werd gepleegd. Verweerder mocht om de aanvullende informatie vragen, zodat hij dit (anoniem) door de belastingdienst kan laten onderzoeken. De al door eiser overgelegde informatie was hiervoor onvoldoende concreet.”* Verweerder mocht de aanvragen buiten behandeling stellen.

8 ECLI:NL:RBDHA:2024:16307.

5.2 Gevolgen LBB

Uit de hiernaast beschreven uitspraak van de voorzieningenrechter komt naar voren dat een bestuursorgaan in het kader van het eigen onderzoek om bepaalde financiële gegevens mag verzoeken en deze vervolgens kan gebruiken bij de bepaling van de mate van gevaar. Onder partijen die zich bezighouden met het toepassen van de Wet Bibob bestaan al lange tijd diverse opvattingen over de reikwijdte en het doel van het (eigen) financieel onderzoek. Om meer inzicht te krijgen in de mogelijkheden en beperkingen van het financieel onderzoek heeft het LBB een onderzoeksbureau ingeschakeld. Hun onderzoek zal zich richten op vermoedens van strafbare feiten⁹ die worden gebaseerd op door de betrokkene aan het bestuursorgaan verstrekte financiële informatie. De resultaten van dit onderzoek – welke medio 2025 worden verwacht – worden gebruikt om het standpunt en de huidige werkwijze van het LBB waar mogelijk te actualiseren. Tevens worden de resultaten gebruikt in de voorlichting aan bestuursorganen.

9 Als bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob.

6

Kwaliteits- commissie

De kwaliteit van de Bibob-adviezen wordt mede gewaarborgd door een onafhankelijke kwaliteitscommissie. De kwaliteitscommissie beoordeelt steekproefsgewijs de kwaliteit van de adviezen van het LBB en de zorgvuldigheid waarmee die adviezen worden gemaakt. De kwaliteitscommissie kijkt naar de opbouw van het advies, de wijze waarop de informatie is geselecteerd en weergegeven en de vraag of de analyse van de gebruikte informatie de conclusie van het advies kan dragen.

De bevindingen van de kwaliteitscommissie worden in een jaarlijks verslag gerapporteerd aan de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid, dhr. T.H.D. Struycken. Het jaarverslag van de kwaliteitscommissie wordt door de Minister van Justitie & Veiligheid en de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid vervolgens – samen met het jaarverslag van het LBB – aangeboden aan beide Kamers van de Staten-Generaal.

De kwaliteitscommissie Bibob is in 2024 van samenstelling veranderd. Met het besluit van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid van 10 september 2024 zijn met ingang van 15 november 2024 een nieuwe voorzitter en twee nieuwe leden voor een periode van vier jaar benoemd. De commissie bestaat nu uit de volgende leden:

- **De heer prof. dr. E. Kolthoff (voorzitter):** emeritus hoogleraar criminologie aan de Open Universiteit;
- **De heer drs. A.H.M. de Jong:** voormalig consultant bij ABDTOPConsult; voormalig directeur-generaal bij het ministerie van OCW en voormalig directeur-generaal bij het ministerie van Financiën;
- **De heer mr. drs. G.A.A. Verkerk:** voormalig burgemeester van Delft en voormalig waarnemend burgemeester van Rijswijk, De Bilt, Ommen en Beekdalen;
- **Mevrouw mr. A.C. Nienhuis:** instituutsdirecteur van het Instituut voor Veiligheid bij de Hogeschool Utrecht;
- **De heer mr. P. van Kesteren:** rechter bij de Rechtbank Overijssel.

De leden van de kwaliteitscommissie ondergaan iedere vijf jaar een veiligheids-onderzoek door de AIVD en beschikken over een verklaring van geen bezwaar. De termijn voor een lid van de kwaliteitscommissie is vier jaar en kan maximaal een keer worden verlengd met nog eens vier jaar.

In 2024 heeft de kwaliteitscommissie 38 reguliere adviezen en vier aanvullende adviezen van het LBB beoordeeld. De kwaliteitscommissie is over het algemeen positief over de adviestaak van het LBB. De aanbevelingen van de kwaliteitscommissie richten zich zowel op het onderzoeksproces als op de inhoud van de adviezen. Het LBB past de werkwijze daarop aan waar nodig. De kwaliteitscommissie beschrijft de belangrijkste aanbevelingen in haar jaarverslag. Een inhoudelijke reactie van het LBB op het jaarverslag van de kwaliteitscommissie is als bijlage opgenomen bij het betreffende jaarverslag.

Dit jaarverslag is een uitgave van:

*Justis, de screeningsautoriteit
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20300 | 2500 EH Den Haag
www.justis.nl*

April 2025